

**АНАЛИЗА ЕФЕКТА
НАЦРТА ЗАКОНА О ИЗМЕНАМА И ДОПУНАМА ЗАКОНА О ОСНОВАМА
СИСТЕМА ОБРАЗОВАЊА И ВАСПИТАЊА**

ПРИЛОГ 2:

Кључна питања за анализу постојећег стања и правилно дефинисање промене која се предлаже

- 1) Који показатељи се прате у области, који су разлози због којих се ови показатељи прате и које су њихове вредности?**
- 2) Да ли се у предметној области спроводи или се спроводио документ јавне политике или пропис? Представити резултате спровођења тог документа јавне политике или прописа и образложити због чега добијени резултати нису у складу са планираним вредностима.**

Увођење опште, стручне и уметничке матуре као завршних испита који су требали да подигну квалитет средњег образовања и васпитања и да служе као улаз у високо образовање било је планирано Стратегијом развоја образовања у Србији до 2020. године („Службени гласник РС“, број 107/12). Међутим, почетак спровођења ових испита два пута је одлаган, последњи пут због пандемије заразне болести COVID 19. Према Закону о изменама и допунама Закона о средњем образовању и васпитању („Службени гласник РС“, број 52/21), општу, стручну и уметничку матуру први пут ће полагати ученици уписани у средњу школу од школске 2020/2021. године, односно први испити биће организовани школске 2023/2024. године. Уз подршку Пројекта „Државна матура“ (у даљем тексту: ПДМ) који финансира Европска унија, у току 2021. године реализован је први, а у току 2022. године реализоваће се други пилот опште, стручне и уметничке матуре. Такође, Министарство просвете, науке и технолошког развоја (у даљем тексту: Министарство) је уз помоћ ПДМ направило концепт институционалног оквира за спровођење опште, стручне и уметничке матуре, што је предвиђено активношћу број 1.2.2.1 планираном Акционим планом за период од 2021. до 2023. године, за спровођење Стратегије развоја образовања и васпитања у Републици Србији до 2030. године („Службени гласник РС“, број 63/21). Овај концепт предвиђа да се **Центру за испите при Заводу за вредновање квалитета образовања и васпитања (ЗВКОВ)** додају одређене надлежности које до ове предложене измене није имао и тако у оквиру једне институције створе предуслови за припрему и спровођење пре свега националних испита којима се стиче ниво образовања (завршни испит на крају основног образовања и васпитања, завршни испит у средњем образовању и васпитању, општа, стручна и уметничка матура), али и међународних испитивања. Нацртом закона дефинисане су надлежности које су потребне да Центар

за испите оствари ову улогу и посебно, уведен је **информациони систем** који ће Центру помоћи да лакше обрађује резултате испита и податке о ученицима и лицима која спроводе испите, али и да испоручи резултате високошколским установама ради уписа на високо образовање. Имајући у виду да је до организације првих испита за општу, стручну и општу матуру остало нешто мање од 3 године, а да је са припремама потребно кренути најкасније на почетку школске године у којој ће се испити организовати, потребно је благовремено законски уредити надлежности и затим унутрашњу организацију Центра за испите, упослити и обучити нове запослене и створити материјалне и техничке услове за спровођење нових послова. Уколико се предложене измена и допуна Закона о основама система образовања и васпитања не би спровеле до краја јануара 2022. године, довела би у питање реализација опште, стручне и уметничке матуре у школској 2023/2024. години.

Закон о основама система образовања и васпитања (ЗОСОВ) уредио је подношење и **поступање по приговору** које ученик може да поднесе на оцену (завршну или појединачну) или испит, међутим завршни испити нису обухваћени овим чланом. У реализацији завршног испита на крају основног образовања и васпитања, као и матурског и стручног испита у средњој школи, ученици су имали право на приговор које је било уређено интерним стручним упутством за спровођење одређеног испита. Стога је било потребно увести у закон посебан приговор који се може изјавити на прелиминарне резултате испита којима се стиче ниво образовања.

Упоредно гледано, разматрано је искуство Словеније која је донела закон о матури још 2003. године, којим је поред осталог и основан државни испитни центар, као установа која се бави организацијом свих националних испита и спроводи државну матуру. Међутим, опција оснивања нове установе која би се бавила националним испитима није озбиљније разматрана јер већ у оквиру Завода за вредновање квалитета образовања и васпитања постоји организациона јединица са делом потребних надлежности и због тога је изабрана опција да се Центру за испите прошири надлежност.

Чланом 15. Нацрт закона прецизирана је могућност оснивања **образовно-научних центара** (члан 55а. ЗОСОВ-а) с обзиром да постоји потреба за њиховим оснивањем. Оснивање образовно-научних центара у планирано је са Стратегијом развоја образовања и васпитања у Републици Србији до 2030. године и било је неопходно прописати експлицитан правни основ за оснивање и регулисати њихов статус.

Чланом 33. Нацрта закона, којим се мења члан 132. важећег закона прописано је да **секретар**, поред осталог, мора да има савладан програм обуке. Наведене одредбе су предвиђене у Стратегији развоја образовања и васпитања у Републици Србији до 2030. године Министарства просвете, науке и технолошког развоја, односно у Акционом плану Министарства за период од 2021. до 2023. године и то у делу: развој система сталног стручног усавршавања секретара установа (1.6.2). Мера 1.6.2. Развој система сталног стручног усавршавања директора и секретара установа **Показатељи на нивоу мере** - Број програма стручног усавршавања за секретаре установа, Број обучених секретара, (**Активности** - Припрема обуке за секретаре, Континуирано остваривање обука за директоре и секретаре, Континуирано остваривање обука за директоре и секретара установа (самопровера испуњености захтева из контролне

листе/самопроцена ризика – посебно исказан процењен критичан и висок ризик надзираног субјекта, у редовном надзору у складу са одредбама закона којим је уређен инспекцијски надзор).

- 3) Који су важећи прописи и документи јавних политика од значаја за промену која се предлаже и у чему се тај значај огледа?
- 4) Да ли су уочени проблеми у области и на кога се они односе? Представити узроке и последице проблема.
- 5) Која промена се предлаже?
- 6) Да ли је промена заиста неопходна и у ком обиму?

Измена члана 10. ЗОСОВ пре свега предложена је због недостатка правног основа за доношење подзаконских аката, односно правилника о стандардима компетенција наставника, васпитача, стручних сарадника и директора, те исти треба предвидети. Такође, у циљу професионализације секретара установе, уведени су и стандарди компетенција секретара.

Новим чланом 67а, практично се врши пребацивање одредби о Комисији за верску наставу из посебних (Закона о основном образовању и васпитању и Закона о средњем образовању и васпитању) у системски закон, у истом обиму надлежности у истом саставу Комисије. Истовремено се у прелазним одредбама врши брисање одговарајућих одредби у посебним законима.

- 7) На које циљне групе ће утицати предложена промена? Утврдити и представити циљне групе на које ће промена имати непосредан односно посредан утицај.
- 8) Да ли постоје важећи документи јавних политика којима би се могла остварити жељена промена и о којим документима се ради? ус
- 9) Да ли је промену могуће остварити применом важећих прописа?
- 10) Квантитативно (нумерички, статистички) представити очекиване трендове у предметној области, уколико се одустане од интервенције (*status quo*).
- 11) Какво је искуство у остваривању оваквих промена у поређењу са искуством других држава, односно локалних самоуправа (ако је реч о јавној политици или акту локалне самоуправе)?

ПРИЛОГ 3:

Кључна питања за утврђивање циљева

- 1) Због чега је неопходно постићи жељену промену на нивоу друштва? (одговором на ово питање дефинише се општи циљ).
- 2) Шта се предметном променом жели постићи? (одговором на ово питање дефинишу се посебни циљеви, чије постизање треба да доводе до остварења општег циља. У односу на посебне циљеве, формулишу се мере за њихово постизање).

- 3) Да ли су општи и посебни циљеви усклађени са важећим документима јавних политика и постојећим правним оквиром, а пре свега са приоритетним циљевима Владе?
- 4) На основу којих показатеља учинка ће бити могуће утврдити да ли је дошло до остваривања општих односно посебних циљева?

Нови **концепт институционалног оквира за националне испите** предвиђен је Акционим планом за период од 2021. до 2023. године, за спровођење Стратегије развоја образовања и васпитања у Републици Србији до 2030. године, у оквиру посебног циља 1.2 Унапређен систем за осигурање квалитета у доуниверзитетском образовању и васпитању Мере 1.2.2: Унапређивање система и процеса за праћење напредовања ученика, израђен концепт Центра за националне испите је један од показатеља, јединица мере је спроведена активност, као базна година узета је 2020. година без почетне вредности, са циљаном вредношћу (донет концепт) у 2021. години. У оквиру активности број 1.2.2.1 Израда Концепта Центра за Националне испите рок за спровођење је 2022. година. Министарство је уз подршку ПДМ, у току 2021. године израдило концепт центра који ће спроводити Националне испите који је потребно унети у законски оквир како би се створили предуслови за успостављање оперативности Центра за испите при Заводу за вредновање квалитета образовања и васпитања.

Додавањем одредаба о **образовно-научним центрима** (члан 55а) жели се постићи побољшање услова за унапређење квалитета образовно-васпитног процеса, као и развоја научне мисли.

Одредбе које се односе на **обуке секретара** предвиђене у Стратегији развоја образовања и васпитања у Републици Србији до 2030. године Министарства просвете, науке и технолошког развоја, односно у Акционом плану Министарства за период од 2021. до 2023. године и то у делу: развој система сталног стручног усавршавања секретара установа (1.6.2). Мера 1.6.2. Развој система сталног стручног усавршавања директора и секретара установа **Показатељи на нивоу мере** - Број програма стручног усавршавања за секретаре установа, Број обучених секретара, (**Активности** - Припрема обуке за секретаре, Континуирано остваривање обука за директоре и секретаре, Континуирано остваривање обука за директоре и секретара установа (самопровера испуњености захтева из контролне листе/самопроцена ризика – посебно исказан процењен критичан и висок ризик надзираног субјекта, у редовном надзору у складу са одредбама закона којим је уређен инспекцијски надзор.

Општи циљ који се жели постићи предложеном изменом је уједначавање рада секретара установа у доуниверзитетском образовању и васпитању, подизење квалитета рада, посебно у сегменту примене закона (општег и посебних) из области образовања.

Циљана вредност је да највећи број секретара установа у доуниверзитетском образовању и васпитању буде обучен до 2023. године.

ПРИЛОГ 4:

Кључна питања за идентификовање опција јавних политика

- 1) Које релевантне опције (алтернативне мере, односно групе мера) за остварење циља су узете у разматрање? Да ли је разматрана „*status quo*” опција?
- 2) Да ли су, поред регулаторних мера, идентификоване и друге опције за постизање жељене промене и анализирани њихови потенцијални ефекти?
- 3) Да ли су, поред рестриктивних мера (забране, ограничења, санкције и слично) испитане и подстицајне мере за постизање посебног циља?
- 4) Да ли су у оквиру разматраних опција идентификоване институционално управљачко организационе мере које је неопходно спровести да би се постигли посебни циљеви?
- 5) Да ли се промена може постићи кроз спровођење информативно-едукативних мера?
- 6) Да ли циљне групе и друге заинтересоване стране из цивилног и приватног сектора могу да буду укључене у процес спровођења јавне политике, односно прописа или се проблем може решити искључиво интервенцијом јавног сектора?
- 7) Да ли постоје расположиви, односно потенцијални ресурси за спровођење идентификованих опција?
- 8) Која опција је изабрана за спровођење и на основу чега је процењено да ће се том опцијом постићи жељена промена и остварење утврђених циљева?

Приликом израде концепта **центра за националне испите** разматрана је опција да се, у случају да не дође до измене ЗОСОВ-а, унапређење капацитета Центра за испите Завода за вредновање квалитета образовања и васпитања (ЗВКОВ) реализује у оквиру постојећих законских решења уз одговарајуће тумачење Закона о основама система образовања и васпитања (ЗОСОВ). Опција у којој би се основало посебно правно лице одбачена је као нерационална због највећих трошкова за њено спровођење, где би поред стручних капацитета за спровођење државних испита било потребно изградити и остале капацитете потребне за функционисање установе, а који већ постоје у оквиру ЗВКОВ-а.

Такво тумачење подразумевало би да Центар за испите ЗВКОВ-а учествује у организацији и спровођењу стручне матуре и завршног испита, да припрема тестове и упутство (кључ) за тестове за стручну матуру и да припрема стандардизоване радне за практични рад са упутством за оцењивање за стручну матуру и завршни испит.

Према члану 45. став 1. ЗОСОВ, Центру за испите ЗВКОВ дата је надлежност да конструише испите/испитне материјале, учествује у планирању и припреми свих

испита, али се у организацији и спровођењу испита на један начин посебно издваја учешће у завршном испиту у основном образовању и васпитању и општој и уметничкој матуру. Са друге стране, посебна надлежност за организацију и спровођење стручне матуре и завршног испита као и стручна подршка за ове испите се није изричито прописана у ЗОСОВ ни за Центар за СООО ни за Центар за испите у закону на начин како је то прописано за општу и уметничку матуру.

Табела 1. Упоредан приказ надлежности Центра за СООО (ЗУОВ) и Центра за испите (ЗВКОВ)

Члан 41. став 1. ЗОСОВ:	Члан 45. став 1. ЗОСОВ
<p>Центар за СООО ЗУОВ</p> <p>1) припрему стандарда из надлежности Савета за стручно образовање и образовање одраслих;</p> <p>2) припрему дела плана и програма наставе и учења средњег стручног образовања и васпитања за образовне профиле и програма завршног испита и стручне матуре на основу стандарда квалификација;</p> <p>3) припрему стандарда квалификација за образовне профиле у стручном образовању; [*]</p> <p>4) припрему дела планова и програма наставе и учења основног и средњег стручног образовања одраслих;</p> <p>5) припрему програма мајсторског и специјалистичког образовања и њихових испита;</p> <p>6) припрему садржаја програма обуке и испита за инструкторе за извођење учења кроз рад код послодавца у дуалном образовању;</p> <p>7) припрему концепта и стандарда признавања претходно стечених знања и вештина;</p> <p>8) учествовање у припреми стандарда квалитета уџбеника стручног образовања</p>	<p>Центар за испите ЗВКОВ:</p> <p>1) учествује у планирању стратегије и методологије спровођења испита;</p> <p>2) конструира задатке, тестове, испитне материјале;</p> <p>3) припрема предлог програма испита;</p> <p>4) објављује испитне каталоге;</p> <p>5) израђује и публикује радне материјале и приручнике за припремање испита;</p> <p>6) учествује у организацији и спровођењу свих врста националних испитивања укључујући завршни испит у основном образовању и матуру у средњем образовању и васпитању за општеобразовне предмете;</p> <p>7) пружа стручну помоћ и подршку у припреми стручне и уметничке матуре;</p>

и образовања одраслих и плана уџбеника;

9) давање стручне оцене уџбеника стручног образовања и образовања одраслих у поступку одобравања;

10) припрему дела националног оквира квалификација и припрему листе квалификација;

11) припрему мреже стручних школа и школа за образовање одраслих и праћење њене целисходности;

12) припрему развојних пројеката, анализа, истраживања и активности које повезују стручно образовање и запошљавање;

13) давање мишљења о испуњености стандарда за остваривање програма стручног оспособљавања и обуке;

14) помоћ у координацији социјалног дијалога и партнерства на различитим нивоима планирања, развоја и остваривања стручног образовања и образовања одраслих;

15) даје иницијативу за увођење огледа а уколико није иницијатор, прати у току спровођења огледа део који се односи на садржај програма огледа и методе рада;

16) друге послове, у складу са овим законом и актом о оснивању.

Други основ за тумачење према коме Центар за испите треба да организује и спроводи и стручну матуре налази се у Правилнику о програму стручне матуре и завршног испита.

Према овом правилнику, Центар за СООО ЗУОВ припрема тестове и кључева за тестове и стандардизоване радне задатаке за практични рад и упутство за оцењивање за стручну матуре и завршни испит, иако то није прописано у члану 41. ЗОСОВ као надлежност Центра за СООО.

По том принципу могао би да се измени Правилник о програму стручне матуре и завршног испита тако што би се послови припреме тестова и кључева за тестове као и припреме стандардизованих радних задатака за практични рад и упутство за

оцењивање за стручну матуру и завршни испит прописали као надлежност Центар за испите, који би те активности реализовао уз подршку радних група за свако подручје рада које би се формирале од екстерних сарадника.

Међутим, имајући у виду ресурсе и средства са којима располаже ЗВКОВ у оквиру Центра за испите, јасно је било да је неопходно да се иде на измену ЗОСОВ-а и том приликом прибавити сагласност за увећање средстава потребних за спровођење ових испита.

ПРИЛОГ 5:

Кључна питања за анализу финансијских ефеката

- 1) Какве ће ефекте изабрана опција имати на јавне приходе и расходе у средњем и дугом року?
- 2) Да ли је финансијске ресурсе за спровођење изабране опције потребно обезбедити у буџету, или из других извора финансирања и којих?
- 3) Како ће спровођење изабране опције утицати на међународне финансијске обавезе?
- 4) Колики су процењени трошкови увођења промена који проистичу из спровођења изабране опције (оснивање нових институција, реструктурирање постојећих институција и обука државних службеника) исказани у категоријама капиталних трошкова, текућих трошкова и зарада?
- 5) Да ли је могуће финансирати расходе изабране опције кроз редистрибуцију постојећих средстава?
- 6) Какви ће бити ефекти спровођења изабране опције на расходе других институција?

Формирање **Центра за испите и информационог система за националне испите** захтеваће обезбеђивање нових средстава у процењеном износу за развој и одржавање софтвера у износу од 4.000.000 динара до 2022. године. Износ одржавања информационог система након 2022. године уговориће се по истеку важећег уговора.

Предложена **допуна члана 10**. ЗОСОВ-а не изискује додатна финансијска средства.

Предложено **додавање члана 55а** ЗОСОВ-а не изискује додатна финансијска средства. Образовно-научни центри оснивају се као самостални правни субјекти који ће своје смештајне капацитете користити и у комерцијалне сврхе, пре свега за реализацију наставе у природи, екскурзија и излета ученика основних и средњих школа, као и за реализацију других туристичких аранжмана. На овај начин обезбедиће се њихова самоодрживост.

Експлицитно навођење да се **јубилеји установа** финансирају из буџета Републике Србије, не изискује додатна финансијска средства, будући да су се до сада

за ове активности користила средства намењена за развојне програме и пројекте установа, у складу са чланом 187. став 2. тачка б) ЗОСОВ-а.

У вези финансијских средстава која су потребна за реализацију **обука за секретаре** исказују се трошкови за јединицу локалне самоуправе, односно установу образовања у доуниверзитетском образовању и васпитању тако што се обуке финансирају у оквиру стручног усавршавања запослених, те би и сваки секретар требало да буде обучен, најмање два пута годишње.

ПРИЛОГ 6:

Кључна питања за анализу економских ефеката

- 1) Које трошкове и користи (материјалне и нематеријалне) ће изабрана опција проузроковати привреди, појединој грани, односно одређеној категорији привредних субјеката?
- 2) Да ли изабрана опција утиче на конкурентност привредних субјеката на домаћем и иностраном тржишту (укључујући и ефекте на конкурентност цена) и на који начин?
- 3) Да ли изабране опције утичу на услове конкуренције и на који начин?
- 4) Да ли изабрана опција утиче на трансфер технологије и/или примену техничко-технолошких, организационих и пословних иновација и на који начин?
- 5) Да ли изабрана опција утиче на друштвено богатство и његову расподелу и на који начин?
- 6) Какве ће ефекте изабрана опција имати на квалитет и статус радне снаге (права, обавезе и одговорности), као и права, обавезе и одговорности послодаваца?

Питања која се односе на *анализу* економских ефеката нису меродавна за материју Нацрта закона.

ПРИЛОГ 7:

Кључна питања за анализу ефеката на друштво

- 1) Колике трошкове и користи (материјалне и нематеријалне) ће изабрана опција проузроковати грађанима?
- 2) Да ли ће ефекти реализације изабране опције штетно утицати на неку специфичну групу популације и да ли ће то негативно утицати на успешно спровођење те опције, као и које мере треба предузети да би се ови ризици свели на минимум?

- 3) На које друштвене групе, а посебно на које осетљиве друштвене групе, би утицале мере изабране опције и како би се тај утицај огледао (пре свега на сиромашне и социјално искључене појединце и групе, као што су особе са инвалидитетом, деца, млади, жене, старији преко 65 година, припадници ромске националне мањине, необразовани, незапослени, избегла и интерно расељена лица и становништво руралних средина и друге осетљиве друштвене групе)?
- 4) Да ли би и на који начин изабрана опција утицала на тржиште рада и запошљавање, као и на услове за рад (нпр, промене у стопама запослености, отпуштање технолошких вишкова, укинута или новоформирана радна места, постојећа права и обавезе радника, потребе за преквалификацијама или додатним обукама које намеће тржиште рада, родну равноправност, рањиве групе и облике њиховог запошљавања и слично)?
- 5) Да ли изабране опције омогућавају равноправан третман, или доводе до директне или индиректне дискриминације различитих категорија лица (нпр, на основу националне припадности, етничког порекла, језика, пола, родног идентитета, инвалидитета, старосне доби, сексуалне оријентације, брачног статуса или других личних својстава)?
- 6) Да ли би изабрана опција могла да утиче на цене роба и услуга и животни стандард становништва, на који начин и у којем обиму?
- 7) Да ли би се реализацијом изабраних опција позитивно утицало на промену социјалне ситуације у неком одређеном региону или округу и на који начин?
- 8) Да ли би се реализацијом изабране опције утицало на промене у финансирању, квалитету или доступности система социјалне заштите, здравственог система или система образовања, посебно у смислу једнаког приступа услугама и правима за осетљиве групе и на који начин?

Предлогом измена и допуна Закона о основама система образовања и васпитања обухваћено је увођење **приговора ученика** који се односе на завршни испит на крају основног образовања и васпитања, општу, стручну и уметничку матуру и завршни испит у средњем образовању и васпитању, с обзиром да овај приговор до сада није био прописан законом. Ипак, ученици који су полагали завршни испит у основном образовању и васпитању и матурски и стручни испит у средњем образовању имали су право на приговор који је био прописан интерним стручним упутством Министарства за спровођење ових испита. Предложено решење користи искуства која су стечена у претходним годинама у коришћењу приговора, укључујући и електронско подношење приговора, али уз остављање могућности да се приговор поднесе у школи за оне који нису довољно дигитално писмени. Разлог због чега стручни испит на стручној матури нема двостепеност је управо произишао из досадашње праксе јер нема довољно наставника нити екстерних оцењивача за свако подручје рада који би могли да буду

ангажовани како би се обезбедила двостепеност, док то није случај за опште предмете који су обухваћени програмом завршног испита на крају основног образовања и васпитања и на општој матури, где приговор могу да разматрају наставници и средњих и основних школа. Одлука комисије која разматра приговор

Брисање одредбе члана 111. став 13. важећег Закона, која се односи на овлашћење министра да пропише ближе услове о начинима препознавања невербалних облика злостављања деце и ученика од стране запосленог за време неге, одмора, рекреације и других облика васпитно-образовног рада, неће утицати на децу, ученике и запослене у установи. Овај члан предложен је из разлога што су ове услови већ прописани Правилником о протоколу поступања у установи у одговору на насиље, злостављање и занемаривање („Службени гласник РС“, бр. 46/19 и 104/20), који је донет на основу овлашћења из става 12. овог члана, обухваћено и препознавање невербалних облика злостављања деце и ученика од стране запосленог без обзира на место и време дешавања када говоримо о активностима у организацији установе.

Допуном члана 56. став 4. ЗОСОВ-а да основна музичка школа може, осим програма основног музичког образовања и васпитања, да остварује и програм средњег музичког образовања и васпитања, даје се могућност рационалнијег и ефикаснијег поступања у ситуацијама када не територији јединице локалне самоуправе постоји основна музичка школа и велико интересовање да ученици који су завршили ову школу наставе средње музичко образовање. У том случају, пошто не постоји законска могућност да се основна школа верификује за остваривање програма средњег образовања, приступа се оснивању средње музичке школе као другог правног лица, што није рационалан и ефикасан начин у одговору на потребе и интересовања ученика.

Допуна члана 24. став 3 ЗОСОВ - У условима када због малог броја деце није могуће формирати васпитну групу (нпр. руралним деловима Републике Србије), а постоји организован васпитно образовни рад са децом основно–школског узраста и рад у комбинованим одељењима или из других разлога где је немогуће организовати припремни предшколски програм, а ради обухвата сваког предшколца, наставник разредне наставе може спроводити припремни предшколски програм чије спровођење је обавезно и прописано је одредбама овог закона.

Предложене законске измене (**члан 132. ЗОСОВ**) ће утицати на секретаре установа у смислу веће видљивости и значаја у образовном систему. Наиме, предложене измене у делу савладаних програма обуке уједначавају рад секретара установа, подижу квалитет рада секретара, правилну примену закона и подзаконских аката, боље информисање директора, запослених, родитеља, ученика и других заинтересованих лица и испуњавање обавеза које установа има у поступку инспекцијског надзора да установа послује са незнатним ризиком.

ПРИЛОГ 8:

Кључна питања за анализу ефеката на животну средину

- 1) Да ли изабрана опција утиче и у којем обиму утиче на животну средину, укључујући ефекте на квалитет воде, ваздуха и земљишта, квалитет хране,

урбану екологију и управљање отпадом, сировине, енергетску ефикасност и обновљиве изворе енергије?

- 2) Да ли изабрана опција утиче на квалитет и структуру екосистема, укључујући и интегритет и биодиверзитет екосистема, као и флору и фауну?
- 3) Да ли изабрана опција утиче на здравље људи?
- 4) Да ли изабрана опција представља ризик по животну средину и здравље људи и да ли се допунским мерама може утицати на смањење тих ризика?
- 5) Да ли изабрана опција утиче на заштиту и коришћење земљишта у складу са прописима који уређују предметну област?

Одредбе Закона о основама система образовања и васпитања које су предмет измена и допуна немају утицаја на животну средину.

ПРИЛОГ 9:

Кључна питања за анализу управљачких ефеката

- 1) Да ли се изабраном опцијом уводе организационе, управљачке или институционалне промене и које су то промене?
- 2) Да ли постојећа јавна управа има капацит за спровођење изабране опције (укључујући и квалитет и квантитет расположивих капацитета) и да ли је потребно предузети одређене мере за побољшање тих капацитета?
- 3) Да ли је за реализацију изабране опције било потребно извршити реструктурирање постојећег државног органа, односно другог субјекта јавног сектора (нпр. проширење, укидање, промене функција/хијерархије, унапређење техничких и људских капацитета и сл.) и у којем временском периоду је то потребно спровести ?
- 4) Да ли је изабрана опција у сагласности са важећим прописима, међународним споразумима и усвојеним документима јавних политика?
- 5) Да ли изабрана опција утиче на владавину права и безбедност?
- 6) Да ли изабрана опција утиче на одговорност и транспарентност рада јавне управе и на који начин?
- 7) Које додатне мере треба спровести и колико времена ће бити потребно да се спроведе изабрана опција и обезбеди њено касније доследно спровођење, односно њена одрживост?

Увођење информационог система за спровођење испита подразумева активности које се односе на израду софтвера и његово одржавање, али обуку

запослених у Центру за испите за његово коришћење. Поред тога потребне су активности за повезивање са ЈИСП-ом због преузимања података које о ученицима основне и средње школе уносе у Регистар деце, ученика, студената и одраслих. Такође, размотриће се начин и облик у којем ће Центар за испите достављати податке о испитима високошколским установама према жељама ученика који су полагала општу, стручну и уметничку матуру.

Податак о ЈОБ-у потребно је да се унесе у правилнике о евиденцији коју води средња школа и у обрасце јавних исправа које издаје средња школа, ти правилници доносе се у складу са посебним законом.

Додавање члана 55а ЗОСОВ-а не подразумева организационе и управљачке промене. Образовно-научни центри оснивају се као самостални правни субјекти се водећи рачуна о територијалној покривености свих региона Републике Србије, заступљености различитих области науке као основних тема којима се Центри баве, кориштењем расположивих просторних и смештајних капацитета и у складу са интересовањем локалне самоуправе за оснивањем образовно-научног центра на њеној територији.

Обуке за секретаре у установама образовања и васпитања у доуниверзитетском образовању и васпитању спровешће Министарство просвете, науке и технолошког развоја, Радна група за рад са секретарима установе и Удружење секретара Републике Србије.

Измене и допуне чл. 10, 18, 22, 56, 120. и 187. ЗОСОВ-а не представљају правни основ за доношење подзаконских аката.

ПОДЗАКОНСКИ АКТИ

На основу овлашћења Влада ће донети следеће акте:

- акт о висини накнаде за обављање послова члановима радне групе коју именује Завод за вредновање квалитета образовања и васпитања, по предметима и подручјима рада – члан 13. Нацрта закона (члан 45. став 7. Закона);
- акт о именовању Комисије за верску наставу у школи – члан 20. Нацрта закона (члан 67а став 2. Закона);

Министар просвете, науке и технолошког развоја ће донети следеће акте:

- правилник о стандардима образовања и васпитања (стандарди образовних постигнућа ученика; стандарди квалитета рада установе; стандарди квалитета уџбеника; стандарди компетенција наставника, васпитача и стручних сарадника; стандарди компетенција директора; стандарди компетенција секретара установе; стандарди квалификација) – члан 2. Нацрта закона (члан 10. став 2. Закона);
- правилник о плану и програму наставе и учења верске наставе, на усаглашени предлог традиционалних цркава и верских заједница, по прибављеном мишљењу органа надлежног за послове односа са црквама и верским заједницама – члан 19. Нацрта закона (члан 67. став 2. Закона);
- правилник о програму, начину организације и спровођења испита и друга питања од значаја за испите – члан 23. Нацрта закона (члан 79. став 5. Закона);
- упутство за организацију и спровођење испита – члан 24. Нацрта закона (члан 82а став 9. Закона);

– правилник о ближим условима за рад секретара, стандарде компетенција и програме обука, стално стручно усавршавање, напредовање и стицање звања, припрема кандидата за полагање испита за лиценцу секретара, програм испита за лиценцу секретара, начин и програм увођења у посао, начин, поступак и рок за пријаву полагања испита, састав и начин рада комисије Министарства, односно надлежног органа аутономне покрајине пред којом се полаже испит, садржај и образац лиценце за секретара, начин вођења регистра издатих лиценци за секретара, накнаде за рад чланова комисије и остала и друга питања у вези са радом секретара установе – члан 33. Нацрта закона (члан 132. став 10. Закона);

– приоритетне области стручног усавршавања за период од три године , на предлог директора Завода за унапређивање образовања и васпитања – члан 38. Нацрта закона (члан 151. став 7. Закона);

– правилник о облицима стручног усавршавања, програме и начин организовања сталног стручног усавршавања, услове, орган који одлучује о стицању звања и поступак напредовања, стицање звања у току стручног усавршавања наставника, васпитача, стручних сарадника и секретара, образац уверења о савладаном програму, садржај портфолија и друга питања од значаја за стручно усавршавање – члан 38. Нацрта закона (члан 151. став 8. Закона);

– правилник о ближим условима и начину одржавања и администрирања информационог система обраде, уноса и ажурирања података – члан 45. Нацрта закона (члан 181а став 5. Закона);

Рок за доношење наведених аката је шест месеци од дана ступања на снагу овог закона.

Завод за унапређивање образовања и васпитања ће донети следеће акте:

– смернице за прилагођавање програма наставе и учења и смернице за пружање индивидуализоване додатне подршке за ученике са сметњама у развоју и инвалидитетом – члан 17. Нацрта закона (члан 60. став 3. Закона).

ПРИЛОГ 10:

Кључна питања за анализу ризика

- 1) Да ли је за спровођење изабране опције обезбеђена подршка свих кључних заинтересованих страна и циљних група? Да ли је спровођење изабране опције приоритет за доносиоце одлука у наредном периоду (Народну скупштину, Владу, државне органе и слично)?
- 2) Да ли су обезбеђена финансијска средства за спровођење изабране опције? Да ли је за спровођење изабране опције обезбеђено довољно времена за спровођење поступка јавне набавке уколико је она потребна?
- 3) Да ли постоји још неки ризик за спровођење изабране опције?

Уколико се предложене опције усвоје, нема посебног ризика за њихово спровођење.

Са друге стране, уколико се у току 2022. године не изврши организација **Центра за испите** у оквиру ЗВКОВ-а, неће бити могуће ни стручно ни организационо спровести општу, стручну и уметничку матуру на одговарајући начин.